

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1946.

Andra kammaren.

Nr 7.

Lördagen den 9 februari.

Kl. 2 em.

§ 1.

Justerades protokollet för den 2 innevarande februari.

§ 2.

Herr statsrådet *Danielson* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 48, angående nedläggande av driften vid Svenska skifferoljeaktiebolagets oljeutvinningsanläggningar vid Kinne-Kleva m. m.;
nr 49, angående beredande av täckning för vissa medelsbrister, redovisade såsom proprietalanser i försvarets civilförvaltnings räkenskaper;
nr 50, angående livränta åt Carl Johan Eric Tersmeden m. m.; och
nr 51, angående anslag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård.

Dessa propositioner bordlades.

§ 3.

Föredrogos var efter annan följande Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till statsutskottet propositionerna:

nr 40, angående anslag till kraftstationer vid Harsprånget och Kilforsen;
nr 41, angående försäljning av vissa statens järnvägar tillhöriga fastigheter i Nässjö;
nr 43, angående inköp för postverkets räkning av tomter i Karlskrona;
nr 45, angående inrättande av högre tekniska läroverk i Gävle och Karlskrona; och
nr 46, angående statsbidrag i samband med borttagande av broavgifterna vid Lidingöbron; samt

till jordbruksutskottet propositionen nr 47, angående anslag till bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden.

§ 4.

Föredrogos den av herr *Hansson* i Skediga vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet, angående utredning av frågan om återförande av nyttjanderätten till gruvskogarna i kronans hand m. m.

Kammaren biföll denna anhållan.

Andra kammarens protokoll 1946. Nr 7.

§ 5.

Föredrogs den av herr *Persson* i Stockholm vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet, angående kontroll av enskilda företag, som bedriva viss yrkesundervisning m. m.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 6.

Interpellation. Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr **Johansson** i Torp, som anförde: Herr talman! I motioner till 1945 års riksdag hemställdes att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en skyndsamt utredning om fiskets efterkrigsproblem, varvid, bland annat, svenska fiskares möjlighet att ilandföra fisk i utländska hamnar samt möjlighet till export i första hand borde bliva föremål för utredning.

Riksdagen biföll motionen och avlät en skrivelse den 19 maj 1945, nr 266, varefter dåvarande chefen för jordbruksdepartementet den 31 juli samma år erhöll Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla sakkunniga för frågans utredande.

Av de för de sakkunniga utfärdade direktiven framgår att praktiskt taget alla upptänkliga möjligheter för fiskets förkovran och fångsternas avsättning både inom och utom landet skulle av de sakkunniga övervägas. Direktiven ha givits en så vidsträckt innebörd att departementschefen tydligtvis väntat att de sakkunniga, i enlighet med riksdagsmotionärernas tankegång, icke skulle rygga tillbaka för vittgående förslag till fiskerinäringens stödjande.

Frågan om fiskets problem har under senare tiden aktualiserats på ett särskilt sätt genom de handelsavtal som nyligen slutits och kommer sannolikt att ytterligare aktualiseras genom de avtal som inom närmaste tiden torde komma att slutas med främmande makter. Särskilt har avtalet med Norge kommit att uppmärksammas då man i detta velat se ett hot mot i första hand västkustfiskets framtid. Uppenbart är, att denna oro utnyttjats av vissa krafter till en propaganda där avtalets följdverkningar för fisket förstorats i hög grad, men även nyktert reflekterande talesmän för fisket ha med bekymmer betraktat situationen både i detta särskilda fall och i övrigt. Sedan krigets spärrar nödortfött avlägsnats har det visat sig att det svenska fisket, som före kriget i övervägande grad var inriktat på export av sina produkter, numera är i större eller mindre grad avstängt från sina bästa förkrigsmarknader, och det låter sig icke förnekas att detta förhållande just nu ger anledning till allvarliga bekymmer för den svenska fiskerinäringen i allmänhet och det svenska västkustfisket i synnerhet.

I detta läge är det av synnerlig vikt att den skyndsamma och grundliga utredning som motionärerna åsyftade också verkligen blir skyndsamt och grundlig. Särskilt påtagbar är bristen på en effektiv distributionsapparat. För att förhindra import av utländsk färsk fisk, samtidigt som stora svenska fångster ilandföras i våra egna hamnar, torde det vara nödvändigt med en rationalisering av fiskgrosshandeln, varigenom nödig smidighet i licensgivningen för inköp av utländsk fisk, när licenser anses nödvändiga för folkförsörjningen, skulle kunna ernås. Dessvärre får man det intrycket att arbetstakten i den kommitté som har att behandla angivna problem icke är nämnvärt skyndsamt. Om det hittills redovisade arbetsresultatet skulle bliva normgivande för kommitténs framtida arbete torde det dröja flera år innan något resultat blir synligt.

Med anledning av det anförda får jag anhålla om kammarens tillstånd att till herr statsrådet Sträng få framställa följande frågor:

Interpellation. (Forts.)

1) Har herr statsrådet observerat det läge vari den svenska fiskerinäringen nu befinner sig?

2) Är herr statsrådet beredd medverka till att, utan tidsutdräkt, framlägga förslag för riksdagen angående effektivisering av fiskdistributionen inom landet samt de andra förslag som, utan att konsumenternas berättigade intressen trädas för nära, för fiskerinäringen eliminera olägenheterna av import av utländsk fisk?

Denna anhållan bordlades.

§ 7.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtanden:

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46, i vad propositionen avser justitiedepartementets verksamhetsområde;

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46, i vad propositionen avser utrikesdepartementets verksamhetsområde;

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckt motion;

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46, i vad propositionen avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde;

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46, i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde;

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde; och

nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under tolfte huvudtiteln gjorda framställningar om anslag för budgetåret 1946/47 till allmänna indragningsstaten;

bevillningsutskottets betänkande, nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående utvidgad rätt att vid 1946 års taxering åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfond för fartyg; samt

jordbruksutskottets utlåtande, nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 14 juni 1928 (nr 196) om galtbesiktningstvång.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 2.10 em.

In fidem
Gunnar Britth.

Tisdagen den 12 februari.

Kl. 4 em.

§ 1.

Justerades protokollen för den 5 och den 6 innevarande februari.

§ 2.

Herr statsrådet *Zetterberg* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition, nr 44, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster.

Denna proposition bordlades.

§ 3.

Föredrogos var efter annan följande Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till statsutskottet propositionerna:

nr 48, angående nedläggande av driften vid Svenska skifferoljeaktiebolagets oljeutvinningsanläggningar vid Kinne-Kleva m. m.;

nr 49, angående beredande av täckning för vissa medelsbrister, redovisade såsom propriebalanser i försvarets civilförvaltnings räkenskaper; och

nr 50, angående livränta åt Carl Johan Eric Tersmeden m. m.; samt

till jordbruksutskottet propositionen, nr 51, angående anslag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård.

§ 4.

Föredrogos, men bordlades åter statsutskottets utlåtanden nr 14—19, 21 och 24, bevillningsutskottets betänkande nr 1 samt jordbruksutskottets utlåtande nr 3.

§ 5.

Föredrogos herr *Johanssons* i Torp vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet Sträng, angående vidtagande av vissa åtgärder för fiskerinäringens befrämjande.

Denna anhållan bifölls.

§ 6.

Interpellation. Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr **Ståhl**, som anförde: Herr talman! Bland medlemmar av den svenska skytterörelsen är det ett vida och sedan flera år uppmärksammat förhållande, att under kriget nytillverkade gevär, som skyttarna genom kronan fått inköpa, dels stigit starkt i pris, dels ock samtidigt härmed starkt sjunkit i kvalitet.

Interpellation. (Forts.)

Detta gäller både den gamla typen av krongevär, modell 96, och den senaste korta typen, modell 38, men det gäller även den använda pistolen, modell 40. Prisförhöjningen kan givetvis ha sin speciella förklaring, även om stegringen från 65 kronor till 195 kronor måste sägas vara osedvanlig och knappast kan verka stimulerande på skyttarnas vapeninköp. Att staten av detta höga pris erlägger 95 kronor motverkar inte nämnvärt denna återhållsamhet. Härtill kommer det förhållandet, att kronan vid krigets början av privata skyttar inlöste fullgoda gevär för ett pris i regel varierande kring 40 à 50 kronor och att dessa skyttar därefter vid inköp av nya, långt sämre gevär måste betala mer än det dubbla.

Trots allt skulle dock detta kunna accepteras, om inte med prisförhöjningen följt en påtaglig och ytterst beklaglig kvalitetsförsämring. Att denna gjordes sig märkbar de första krigsåren, då vapen måste massproduceras för att behoven skulle fyllas, kan vara i någon mån förståeligt. Värre är, att kvaliteten allt fortfarande, även om den något förbättrats, lämnar mycket övrigt att önska. Möjligen svaras härpå, att på senare tid företagna provskjutningar ådagalagt förbättrad kvalitet, men erfarenheten bland skyttarna talar i långa stycken ett annat språk. Materielen i mekanism och pipa är löst och ohållbart, loppet håller stundom inte stadgade mått och brister även i andra hänseenden, stocken är i många fall förfärdigad av ett underhålligt träslag, som vid väta slår sig, vilket medför minskad skjutförmåga. Många av vårt lands bästa skyttar ha med beklämning måst konstatera dessa och andra brister hos sina under kriget nyinköpta, dyrbara vapen. Frågan har vid olika tillfällen diskuterats både i fack- och i dagspressen, men någon godtagbar förklaring har inte givits, än mindre rättelse skett.

Häriifrån ledes tanken ytterligare ett steg, nämligen till den fråga, hur det är ställt med det högst betydande bestånd av gevär och pistoler, som under de senaste åren anskaffats för militärt bruk och som måst sättas i händerna på en stor del av våra soldater, därest även vårt land nödgats tillgripa väpnat försvar. Det är en fruktansvärd tanke att vår armés effektivitet och våra soldaters förmåga att försvara sitt land och sig själva vid sådan eventualitet skulle ha blivit nedsatt på grund av handvapnens icke fullgoda kvalitet. Orsaken till dessa mer eller mindre omdiskuterade förhållanden synes vara i behov av en uttömmande klarläggning, och som särskilt angeläget framstår, att såväl leverantörernas som krigsmaterielverkets och mottagarens kontrollerande representanters insats därvid erhåller sin belysning; detta så mycket mer som det måste framstå som ett första rangens intresse att mindervärdiga vapen snarast utbytas och ersättas med fullgoda sådana, till minsta möjliga kostnad för köparen, det må vara statsverket eller en enskild skytt.

Med hänvisning till vad sålunda här anförts anhåller jag om andra kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för försvarsdepartementet få rikta följande frågor:

1. Vilka åtgärder ha av ansvariga myndigheter vidtagits för att tillse, att under kriget till militära förband och skyttar levererade handvapen varit av fullgod kvalitet?

2. Är herr statsrådet villig medverka till att en inventering av samtliga sådana under kriget anskaffade handvapen kommer till stånd, närmast med sikte på dessa vapens kvalitet, samt att till riksdagen snarast möjligt lämna en redogörelse för därvid gjorda erfarenheter, inberäknat krigsmaterielverkets befattning med dessa leveranser?

3. Är herr statsrådet i tillfälle försäkra, att hädanefter endast vapen av fullgod kvalitet saluföras?

Interpellation. (Forts.)

4. Kan herr statsrådet ställa i utsikt prissänkning snarast möjligt för skyttarna vid deras inköp av fullgoda vapen samt föranstalta om att de skyttar, vilka vid krigets början lämnade sina gevär till inlösen, nu sättas i tillfälle återköpa likvärdiga vapen till samma pris, som kronan vid inlösen erlade?

Denna anhållan bordlades.

§ 7.

Interpellation. Ordet lämnades på begäran till

Herr **Johnsson** i Kastanjegården, som yttrade: Herr talman! När förberedande åtgärder för en omorganisation av folkbokföringen beslöts, fastställdes samtidigt principerna för fördelningen mellan stat och kommun av de med reformen förenade kostnaderna. Vederbörande departementschef anförde till statsrådsprotokollet beträffande dessa principer bl. a., att de ökade kostnaderna för kyrkbokföringen borde åvila församlingarna. Beträffande de ökade arbetsuppgifterna för prästerskapet i samband med reformen ansågs det, att pastors åligganden med avseende å aviseringen till länsstyrelserna såväl under uppläggningstiden som därefter skulle anses tillhöra hans tjänsteåligganden. Om ökade kostnader skulle föranledas därav, t. ex. för arbetshjälp, borde dessa kostnader drabba församlingen.

Principen om att församlingarna bära drabbas av de kostnader som uppstå, när pastor måste tillkalla arbetshjälp, har inte kommit att få en enhetlig tillämpning i församlingarna. Man torde helt allmänt kunna säga om tillämpningen, att då direkta kostnader uppstått för pastor genom att arbetskraft fått lejas, så ha församlingarna i regel stått för dessa kostnader. Men i de församlingar, där pastor inte lejt extra arbetskraft utan själv utfört arbetet — ofta på övertid — har ersättning till pastor utbetalts endast i vissa församlingar. Där ersättning utgått, har den inte utbetalts efter några enhetliga principer. Prästerskapet har sålunda kommit att få ersättning för sitt extra arbete efter grunder, som varit högst varierande. Åtskilliga präster ha på så sätt fått utföra dessa arbeten utan att få någon ersättning alls. Det skulle därför vara önskvärt om man kunde vinna en viss enhetlighet kommunerna emellan, så att alla pastorer, som åsamkats så mycket extraarbete att de skäligen bära erhålla ersättning, kunde få ersättning efter vissa enhetliga grunder.

Det kan ifrågasättas om inte statistiska centralbyrån, som leder arbetet med folkbokföringen, snabbt skulle kunna infordra uppgifter från ett antal församlingar hur man gått till väga beträffande dessa ersättningar. Centralbyrån skulle sedan med ledning av dessa upplysningar och på grundval av den uppfattning centralbyrån själv har om ifrågavarande arbetens omfattning kunna utarbete vissa riktlinjer, efter vilka ersättningar borde utbetalas av församlingarna.

Med stöd av det ovan anförda hemställes vördsamt om andra kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet få framställa följande fråga:

Anser statsrådet att ersättning till pastor för visst extraarbete i samband med folkbokföringen beredes på ett tillfredsställande sätt?

Denna anhållan bordlades.

§ 8.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 16, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen

gjorda framställningar under Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor.

§ 9.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.12 em.

In fidem
Gunnar Britth.

Onsdagen den 13 februari.

Kl. 11 fm.

§ 1.

Avlämnades följande Kungl. Maj:ts propositioner, nämligen

av herr statsrådet *Wigforss* propositionerna:

nr 54, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 9 § 1 och 4 mom. samt 10 § 1 och 5 mom. förordningen den 22 juni 1934 (nr 320) angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom;

nr 55, angående upplåtelse i vissa fall av mark å renbetesfjällen i Jämtlands län m. m.;

nr 56, angående anslag till odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägenheter m. fl.; och

nr 58, angående ratificering av vissa ändringar i stadgan för Internationella arbetsorganisationen; samt

av herr statsrådet *Vougt* propositionen nr 53, angående försäljning av fastigheter, som förvaltas av försvarets bostadsanskaffningsnämnd, m. m.

Dessa propositioner bordlades.

§ 2.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Chefen för finansdepartementet, herr statsrådet **Wigforss**, som anförde: Herr talman! I en med andra kammarens tillstånd framställd interpellation har herr Olson i Göteborg — under hänvisning till att näringsföretagen för närvarande vore sysselsatta med att upprätta sina bokslut för år 1945 — till mig framställt följande fråga: Är herr statsrådet beredd att i så god tid för riksdagen framlägga förslag om krigskonjunkturskatt för år 1946 samt förslag om krigskonjunkturskattens avveckling, att företagen därigenom få möjlighet att bedöma storleken av erforderliga skatteavsättningar vid 1945 års bokslut?

Såsom interpellanten framhållit uttalade jag i den vid höstsessionen förra året framlagda propositionen angående inventering av varulager i samband med krigskonjunkturbeskattningens avveckling, att jag hade för avsikt att senare framlägga förslag till förordning om krigskonjunkturskatt för år 1946, avseende merinkomst under år 1945, jämte förslag till avvecklingsföreskrifter.

*Svar på
interpellation.*

Svar på interpellation. (Forts.)

Jag uttalade även, att dessa förslag torde komma att i huvudsak bygga på det av 1944 års allmänna skattekommitté framlagda betänkandet i ämnet.

På grund av anhopningen av brådskande arbetsuppgifter förliden höst kunde arbetet med utarbetandet av proposition angående krigskonjunkturskatt för år 1946 samt angående krigskonjunkturbeskattningens avveckling icke påbörjas inom finansdepartementet förrän i december 1945. Propositionsarbetet har därefter bedrivits så skyndsamt som förhållandena medgivit. Med hänsyn till ämnets beskaffenhet är det emellertid icke att förvänta, att propositionen skall kunna framläggas förrän vid den ordinarie propositionstidens slut.

Härefter yttrade:

Herr **Olson** i Göteborg: Herr talman! Jag ber att till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet få framföra mitt tack för det lämnade svaret på min interpellation. Det av mig framställda spørsmålet var sådant, att det lika väl skulle kunnat formuleras som en enkel fråga. Att jag emellertid valt interpellationens form, beror på att jag velat poängtera den vikt, som man inom näringslivets kretsar tillmäter saken, och att djupare sett den framställda frågan vore att uppfatta icke blott såsom en önskan att erhålla besked utan därjämte som en hemställan och en maning, att företagens behov av skyndsamt i berörda avseende såvitt möjligt måtte uppmärksammas.

Riksdagen har uttalat sig för och finansministern har annonserat, att 1945 är det sista år, för vilket krigskonjunkturskatt skall utgå. Någon tvekan i fråga om tidpunkten har sålunda icke rått inom företagarkretsar, vilket ju är en god sak, men med så mycket större spänning har man väntat på klara direktiv för en slutlig avveckling av denna skatt, som nu nått en spännvidd över åtta års ekonomisk förskjutning, utan vilka direktiv nödvändiga företags-ekonomiska dispositioner i samband med avvecklingen icke med tillräcklig säkerhet kunna träffas. Denna spänning har nu genom finansministerns svar fått sin upplösning, en upplösning som dock icke svarar mot de förhoppningar man hyst. Det måste vara klart, att det varit synnerligen önskvärt, att de bestämmelser, enligt vilka den i och för sig invecklade och svårtillämpliga krigskonjunkturskatten skulle avvecklas, kunnat vara tillgängliga i samband med bokslutet. Förhoppningarna härom få emellertid nu skrinläggas.

Avvecklingsbestämmelserna bli ju avgörande för den slutliga krigskonjunkturskatt, som skall avkrävas företagen, och dessa bestämmelser komma sålunda att öva inflytande på förmögenhetsställningen vid slutet av det år, till vilket skatten skall hänföras. Det är mer än förklarligt, att en ansvarskännande och ordningsfull rörelseidkare skall känna olust över att se sig förhindrad att, såsom god köpmannased kräver och i enlighet med lagens föreskrifter, avsluta sitt verksamhetsår med ett redovisningsmässigt beaktande av alla de data, som inverka på förmögenhetsställningen. Inom parentes skulle jag vilja inskjuta att, när det i dessa dagar i annat sammanhang så mycket talas om bolagens skattefonder och skattereserver, åt dessa begrepp ges en innebörd, som strängt taget är mer lekmannamässig än affärsmässig. Åtminstone är denna innebörd ganska främmande för praktisk affärsuppfattning, som i skattereserven icke ser annat än en post för åstadkommande av en riktig förmögenhetsredovisning.

Det kvarstår således såsom ett mycket rimligt krav från näringsidkarnas sida, att de få möjlighet att i god tid före bokslutet bedöma, vilka skatter man har att räkna med — detta icke blott, när det gäller krigskonjunkturskatten utan skatter i allmänhet. Jag har icke anledning tro annat än att finansministern å sin sida finner det vara en naturlig sak, att statsmak-

Svar på interpellation. (Forts.)

terna göra vad som är möjligt för att i behörig tid tillhandahålla dessa för företagarna behövliga uppgifter.

Ur det lämnade svaret kan man utläsa, att något slags force majeure förelagat, beroende på arbetsanhopning inom departementet. För dylika omständigheter måste man alltid hysa viss förståelse i synnerhet under tider, då utomordentliga förhållanden kunna kräva utomordentliga åtgärder. En liten reservation må dock göras för den tendens till allmän forcering av lagstiftningsarbetet, som gjort sig märkbar icke minst på skatteväsendets område.

Herr talman! Jag vill uttrycka den förhoppningen, att i och med att normala tider inträda det skall bli möjligt att avväga takten vid genomförandet av nya skatteförfattningar på sådant sätt, att företagsamhetens rimliga krav på rådruum för erforderlig anpassning tillgodoses samt att därav föranledda förvaltningstekniska åtgärder icke försvåras.

Herr Wiberg: Herr talman! Jag är övertygad om att finansministerns svar kommer att inom näringskretsar mottagas med stort beklagande. Man vet visserligen, att en avräkning per den 31 december 1945 kommer att företagas, men man vet i verkligheten lika litet om innehållet i avvecklingsreglerna som man visste för ungefär ett år sedan. Finansministern nämnde emellertid, att avvecklingsreglerna i huvudsak skola komma att bygga på det betänkande, som avlämnades av 1944 års allmänna skattekommitté. Man får väl därav dra den slutsatsen, att avsikten icke är, att dessa regler i väsentlig mån skola skilja sig från betänkandet.

Jag skulle vilja tillägga, att man under de senare åren tyvärr tyckt sig konstatera en alltmera utpräglad tendens till retroaktivitet i lagstiftningen. Det föreligger här ånyo ett exempel på en sådan tendens. Det är uppenbart, att denna utveckling icke är tillfredsställande.

Jag vågar slutligen uttrycka den förhoppningen, att det skall bli möjligt för finansministern att inom en relativt kort tid, om också icke inom den ordinarie propositionstiden, framlägga ett definitivt utformat förslag till avvecklingsregler.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 3.

Herr statsrådet *Nilsson* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 57, angående anslag till förvärv av vägmark, m. m.

Denna proposition bordlades.

§ 4.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Chefen för finansdepartementet, herr statsrådet **Wigforss**, som anförde: Herr talman! I en med andra kammarens tillstånd framställd interpellation har herr Skoglund i Doverstorp till mig riktat följande frågor:

1. Är herr statsrådet beredd att medverka till att klarare anvisningar meddelas, huru uppdelning av kostnaderna för byggnation mellan å ena sidan reparations- och å andra sidan ny-, till- eller ombyggnadsarbeten skall verkställas?

2. Kunna möjligheter skapas för de skattskyldiga för underlättande av bevisningen i taxeringsprocess att erhålla utlåtanden av auktoriserade sakkunniga angående fördelningen ur taxeringssynpunkt av kostnader för byggnation.

Svar på interpellation.

Svar på interpellation. (Forts.)

tion mellan avdragsgilla och icke avdragsgilla kostnader, vilka utlåtanden kunna tillerkännas fullt vitsord?

3. Kunna möjligheter skapas för ett visserligen icke bindande och endast ungefärligt utlåtande före byggnationens igångsättande angående fördelningen av kostnaderna för densamma mellan vid inkomsttaxeringen avdragsgilla och icke avdragsgilla kostnader?

I anledning av dessa frågor får jag till en början erinra om att enligt gällande bestämmelser avdrag för byggnadskostnader vid inkomsttaxeringen medges i form av avdrag för reparation och underhåll av byggnad samt avdrag för värdeminskning å byggnad. I förra fallet får avdrag för kostnaderna åtnjutas omedelbart; i senare fallet slås avdraget ut på hela den tid, byggnaden anses kunna utnyttjas för sitt ändamål.

Att skilja mellan kostnad för reparation och underhåll, som omedelbart får avdragas, samt kostnad för ny-, till- eller ombyggnad, varför avdrag icke får ske redan vid utgiftens bestridande, har som interpellanten framhåller ofta visat sig svårt. Frågan har emellertid, enligt vad jag inhämtat, upptagits till behandling av 1943 års jordbrukstaxeringskommittén, vilka inom den närmaste tiden torde komma att avgiva förslag till omfattande ändringar i reglerna om beskattning av inkomst av jordbruksfastighet. De sakkunniga komma därvid, enligt vad som meddelats mig, att föreslå, att de nuvarande avdragen för reparation och underhåll av byggnad samt för värdeminskning å byggnad skola ersättas med ett gemensamt, procentuellt bestämt avdrag, avsett att täcka den å beskattningsåret belöpande andelen av de kapitalutgifter, som nedlagts å en jordbruksfastighet för ny-, till- och ombyggnad samt för reparation och underhåll av fastighetens byggnader.

Därest de sakkunnigas nyssnämnda förslag vinner statsmakternas bifall, skulle de av interpellanten påtalade olägenheterna icke vidare föreligga med avseende å jordbrukets byggnadskostnader. Vid sådant förhållande och då olägenheterna av den nuvarande ordningen i huvudsak torde ha gjort sig gällande just i fråga om jordbruksfastigheter, anser jag mig icke för närvarande hava anledning medverka till vidtagande av särskilda åtgärder i av interpellanten angiven riktning.

Härefter yttrade:

Herr **Skoglund** i Doverstorp: Herr talman! Jag får tacka finansministern för svaret. Det förefaller mig, om jag rätt uppfattat finansministerns svar, att det visserligen icke är honom obekant att det för närvarande föreligger stora svårigheter för jordbrukarna att kunna få tillgodogöra sig avdrag för kostnaderna för om- och nybyggnad på fastighet, men att finansministern icke är beredd att nu komma med något förslag därför att han väntar på jordbrukstaxeringskommitténs förslag, som snart skola vara färdiga med sitt betänkande. Jag ber att få understryka vad jag tidigare framhållit i interpellationen, nämligen att här råder ett osäkerhetstillstånd, som i många fall är ytterligt besvärligt och som försenar upprustningen av landsbygdens byggnadsbestånd. Det tillämpas en praxis inom ett taxeringsområde, men en helt annan på andra håll. Jag hade tänkt mig, att man genom lämpliga råd och anvisningar från ledande håll skulle kunna komma fram till ett bättre tillstånd och uppnå en mera likartad praxis beträffande själva värderingen av äldre byggnader. Vi måste söka åstadkomma att det blir ett mera rättvist förfarande över hela landet.

Beträffande det förslag, som man beräknar komma från den sittande utredningen och, såsom jag uppfattat, finansministern nog är beredd att framlägga,

Svar på interpellation. (Forts.)

få vi nog antaga, att det kommer att dröja minst ett par år innan det förs ut i livet, och under den tiden ha vi samma förhållande rådande. Jag förstår dock finansministerns synpunkt att det är svårt att komma med något för inte längre tid, och jag nöjer mig då med att uttala den förhoppningen, att finansministern så fort ske kan lägga fram ett förslag, som kommer att bättre tillgodose jordbrukarnas intressen på detta område, kommer att skapa mera tillfredsställande förhållanden och därmed också underlätta den upprustning av bebyggelsen, som ovillkorligen måste ske under de närmaste åren.

Herr von Seth: Herr talman! Detta problem är av ganska stor betydelse för strävandena att behålla folket på landsbygden. Det är självklart, att den flykt, som här försiggår från landsbygden, är mycket svår att hejda, men ett av de medel, varigenom man kan motarbeta flykten, är naturligtvis att bereda jordbruks- och skogsarbetarna drägliga och moderna bostäder. Jord- och fastighetsägarna hava emellertid blivit handikapade, därigenom att kostnaderna för ny-, till- och ombyggnad icke få avdragas såsom omkostnader. Jag kan själv såsom fideikommissinnehavare och, om jag får använda det uttrycket, större jordägare vittna om de oerhörda svårigheterna att kunna finansiera dessa byggnadsarbeten. Jag har på grund av dem tvingats att i mycket stor utsträckning reparera gamla bostäder, och kostnaderna ha blivit höga. De ha blivit för höga i förhållande till de fördelar som man vinner, men rent skattetekniskt har man den fördelen, att man är berättigad till avdrag för dessa kostnader. Bostäderna hava emellertid ingalunda blivit i det skick man själv skulle vilja ha dem, och de måste därför bli föremål för ytterligare förbättringar och reparationer vid en senare tidpunkt.

Jag ber, herr talman, att särskilt få understryka vad herr Skoglund i Do-verstorp sade, att även om finansministern ställde sig mycket välvillig till att hjälpa, det dock dröjer flera år, innan vi kunna få dessa nya bestämmelser. Kanske vi just nu, när bostadsbristen i städerna är så stor, behöva nya och förbättrade bostäder för att därigenom kunna lyckas hålla kvar på landsbygden åtminstone den del av dessa människor, som längta efter att bege sig till städerna. Till sist skulle jag vilja understryka, att det är viktigare att här snabbt vidtaga åtgärder än att ge löfte om att råda bot på dessa missförhållanden.

Herr Thorell: Herr talman! Den fråga, som interpellanten här framfört, anser jag vara av synnerligen stor vikt för jordbrukarna, alldeles särskilt i norra och mellersta Sverige, där vi i allmänhet ha byggnader av trä. Därmed har jag icke sagt att sådana icke förekomma längre söderut.

Vi som under många år sysslat med praktiskt taxeringsarbete ha säkert alla märkt, att den avdragsrätt, som fastighetsägarna nu ha i fråga om ny-, om- eller tillbyggnad av fastighet, är alldeles för lågt tilltagen. I vårt län har det tillämpats en avdragsrätt av 1 procent av 80 procent av fastighetens jordbruksvärde. Om man emellertid ser på vad byggnaderna på en dylik fastighet äro brandförsäkrade för — och i allmänhet kan man knappast uppföra dem för ett belopp motsvarande brandförsäkringssumman — så skall man finna, att dessa belopp på intet sätt rimma med varandra. Det blir inte stort mer än hälften av det verkliga beloppet för kostnaden för byggnadens uppförande, som avdragsprocenten beräknas på. Såvitt jag har räknat rätt är det så, att även om man skulle få ett avdrag av 1 procent på hela byggnadsvärdet, skulle det dröja hundra år innan man i form av avdrag skulle få tillbaka det belopp, som det skulle kosta att bygga nytt. Om det gäller trähus, vilket som sagt är regel i våra trakter, får man dock säga, att särskilt ladugårdar

Svar på interpellation. (Forts.)

och stallar vara absolut inte i hundra år. Dem får man bygga om tidigare. Följaktligen blir det en ren förlust, när man skall bygga nytt, eftersom man inte under tidernas lopp i form av procentavdrag får tillbaka vad detta kostar.

Men även när det gäller rena reparationskostnader finns det vissa taxeringsnämnder, som gå synnerligen restriktivt till väga. Om en person under en lång tid uraktlåtit att reparera sina hus, måste han till slut på en gång genomföra en grundlig reparation, vilket vanligen också är effektivast, och detta kostar ganska mycket. Då bruka taxeringsnämnderna många gånger schematiskt utan vidare skära ned den begärda avdragssumman till ett godtyckligt valt belopp, med den motiveringen att det yrkade avdraget är för högt. Det är mycket svårt att klagovägen erhålla rättelse i sådana fall. Överhuvud taget är detta ett område, vilket, såsom interpellanten framhållit och även herr statsrådet erkänt, är mycket svårbedömligt. Jag vill emellertid vädja till finansministern, då nu denna fråga skall bli föremål för en översyn, att det ses till att avdragsrätten blir sådan, att avdraget täcker de verkliga kostnaderna och blir så rättvist som möjligt. Om jag uppfattade finansministern riktigt var det meningen, att man skulle få ett visst procentuellt avdrag varje år, som således skulle täcka alltsammans. Om detta är riktigt uppfattat, undrar jag, hur detta kommer att utfalla för å ena sidan dem, som nu ha sina fastigheter i mycket gott skick, och å andra sidan dem, vilkas byggnader äro i mycket dåligt skick och således i starkt behov av reparation. Det blir väl då ganska kinigt att bestämma ett visst givet belopp som utgångspunkt, ty då bli väl de, som inte reparerat tidigare, synnerligen missgynnade, under det att de, som ha bra och väl underhållna byggnader, komma att gynnas. Därför är det angeläget att denna detalj uppmärksammas, så att vi äntligen få rättvisa på detta område, där rättvisa knappast kan sägas hittills ha rätt.

Chefen för finansdepartementet, herr statsrådet **Wigforss**: Herr talman! Med anledning av den sista frågan kan jag bara svara, att det meddelande som jag fått ifrån kommittén är ytterst kortfattat. Jag kan därför inte på något sätt redogöra för hur kommittén tänkt sig att lösa de svårigheter som nu erinrats om, men jag är övertygad om att eftersom där sitta fyra jordbrukare ifrån båda kamrarna jämte en ordförande, dessa svårigheter komma att av dem uppmärksammas, lika väl som jag är övertygad om att de med sin kännedom om denna frågas brådskanie natur ha gjort allt som står i deras makt för att påskynda utredningen och bli färdig med den.

Jag tror således att man ifrån jordbrukarnas sida kan vara ganska lugn för att denna kommitté inte har förbisett några av de synpunkter som här framförts.

Herr **Jansson** i Aspeboda: Herr talman! Jag fäste mig vid att herr Thorell påpekade, att man ägde rätt att avdraga 1 procent av 80 procent av jordbruksvärdet. Jag har svårt att förstå, varför man i Stockholms län har en sådan bestämmelse. Vi ha i många år medgivit avdrag med 1 procent å hela jordbruksvärdet. Det kan därför vara anledning att framhålla, att om man nu skall reformera, man bör reformera så att det blir likhet.

Vad sedan beträffar frågan vad som är att anse såsom nybyggnad och vad som är att hänföra till reparation, så torde man vara på den säkra sidan, om man före arbetets påbörjande anlitar en byggnadssakkunnig person och låter honom uppgöra en kalkyl över vad det skulle kosta att sätta den byggnad det gäller i fullgott skick och vad en motsvarande nybyggnad skulle kosta. I många fall visar det sig, att reparationskostnaderna bli så höga, att det är fördelaktigare med en nybyggnad, men den på detta sätt framkomna skillnaden mellan

Svar på interpellation. (Forts.)

nybyggnads- och reparationskostnad ha vi måst godkänna såsom grundförbättring, och det har visat sig vara en mycket god väg både för jordägarna och taxeringsmyndigheterna. Jag har själv för ett par år sedan haft ett sådant fall, och vi hade ingen svårighet att lösa frågan på sådant sätt att taxeringsmyndigheterna icke hade någon anledning att slå ned på förhållandet. Jag nämner detta till den kraft och verkan det hava kan till dess att vi få mera preciserade bestämmelser.

Vad sedan beträffar svårigheterna att jämnt fördela avdragen på olika år, så har man ofta gått till väga på det sättet att man utsträckt arbetet över två år eller i vart fall dröjt till påföljande år med att betala en del av kostnaderna. Under dessa år ha jordbrukarna i regel haft stora skogsinkomster, som de delvis använt till byggnadsarbeten, och genom att i viss utsträckning uppskjuta betalningen ha de i någon mån även kunnat tillgodose denna sida av saken.

Härmed var överläggningen slutad.

§ 5.

Föredrogs och remitterades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande proposition, nr 44, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster.

§ 6.

Föredrogs den av herr *Ståhl* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för försvarsdepartementet, angående vidtagande av kontrollåtgärder beträffande kvaliteten av vissa till militära förband och skyttar levererade handeldvapen m. m.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 7.

Föredrogs den av herr *Johnsson* i Kastanjegården vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet, i fråga om ersättning till prästerskapet för vissa arbetsuppgifter i samband med folkbokföringen.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 8.

Föredrogs statsutskottets utlåtande, nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46, i vad propositionen avser justitiedepartementets verksamhetsområde.

Punkterna 1 och 2.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 3.

Lades till handlingarna.

§ 9.

Föredrogs statsutskottets utlåtande, nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46, i vad propositionen avser utrikesdepartementets verksamhetsområde.

Punkterna 1—5.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 6.

Lades till handlingarna.

§ 10.

Föredrogs statsutskottets utlåtande, nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde.

Punkten 5.

Lades till handlingarna.

Övriga punkter.

Vad utskottet hemställt bifölls.

§ 11.

Utgifter å tilläggsstat II, i vad avser socialdepartementets verksamhetsområde.

Föredrogs statsutskottets utlåtande, nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckt motion.

Punkterna 1—6.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare på landsbygden.

Punkten 7, angående bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare på landsbygden.

Efter föredragning av punkten anförde

Herr **Jacobson** i Vilhelmina: Herr talman! Jag ber att till statsutskottet få framföra mitt tack för det tillmötesgående, som har visats i fråga om detta anslag och dess höjande. Jag har visserligen inte fått allt vad jag begärt, men jag får vara nöjd med det belopp, vartill utskottet kommit.

Det är emellertid inte på grund härav som jag begärt ordet utan för att begagna tillfället att uttala min förvåning över att kungl. medicinalstyrelsen förefaller icke ha reda på när nya provinsialläkardistrikt inrättas. Det inrättades under de sista tre åren nya provinsialläkardistrikt i mitt län, nämligen Fredrika 1943, Lycksele norra 1944 och Vilhelmina norra 1945, men medicinalstyrelsen har inte sedan 1940 i sina petita till socialministern upptagit ett enda öre för byggnader i dessa distrikt, utan följden har blivit att vederbörande kommuner få själva ingå till Kungl. Maj:t med framställning om erhållande av statsbidrag. Så skulle det naturligtvis inte vara, om det vore en medicinalstyrelse, som mera än vad som nu synes vara fallet sysslade med realiteter och inte så mycket med teoretiska spekulationer.

Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare på landsbygden.

(Forts.)

Jag finner det även anmärkningsvärt, och detta i ännu högre grad, att när t. ex. provinsialläkartjänsten i Vilhelmina norra inrättades från den 1 juli och skulle tillsättas efter ansökan — det var inte mindre än 10 sökande — intet förslag upprättades. Jag vände mig då till medicinalrådet Wickbom i medicinalstyrelsen med en förfrågan om anledningen till att det dröjde så länge innan det blev något förslag upprättat, och jag fick då det meddelandet: Vi komma inte här på medicinalstyrelsen att upprätta något förslag förrän ni ordnat bostadsfrågan för den nye läkaren. I ena fallet vet medicinalstyrelsen att ställa krav på kommunerna, men i andra fallet kan den inte åstadkomma en framställning till Kungl. Maj:t om att få åtminstone maximibeloppet på 18 000 kronor. Det är detta som jag finner högst anmärkningsvärt. Vi ordnade givetvis bostadsfrågan åt den nye läkaren, och först då blev förslag upprättat, och sedermera kom utnämning av Kungl. Maj:t till stånd.

Jag vågar uttala den förhoppningen, att medicinalstyrelsen i fortsättningen måtte ägna denna fråga större uppmärksamhet än vad som under de senaste sju åren kommit den till del från styrelsens sida.

Vidare yttrades ej. Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 8.

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 9.

Lades till handlingarna.

Punkten 10.

Utskottets hemställan bifölls.

Punkterna 11 och 12.

Lades till handlingarna.

Punkterna 13—15.

Vad utskottet hemställt bifölls.

§ 12.

Föredrogs statsutskottets utlåtande, nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46, i vad propositionen avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde.

Utgifter å tilläggsstat II, i vad avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde.

Punkterna 1 och 2.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 3.

Lades till handlingarna.

Punkterna 4—7.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkterna 8 och 9.

Lades till handlingarna.

Punkten 10.

Utskottets hemställan bifölls.

*Nybyggnad
för läns-
styrelsen i
Jönköpings
län.*

Punkten 11, angående nybyggnad för länsstyrelsen i Jönköpings län.

Efter föredragning av punkten anförde

Herr **Andersson** i Malmö: Herr talman! Sedan statsutskottet behandlat denna byggnadsfråga, har ärendet kommit i ett nytt läge.

I det nu föreliggande förslaget föreslås ju att nybyggnaden för länsstyrelsen skulle förläggas till kronohäktets tomt. Enligt vad utskottet under hand inhämtat från kommunikationsdepartementet ha förhandlingar nu upptagits om visst markbyte mellan kronan och Jönköpings stad, varigenom kronohäktets tomt skulle överföras i stadens ägo. Såvitt jag förstår föreligger här ett byte av tomter, som säkerligen skulle bli fördelaktigt för såväl kronan som Jönköpings stad. Då emellertid den föreliggande byggnadsfrågan sålunda kommit i ett nytt läge, får jag yrka att kammaren måtte besluta om återremiss av detta ärende till statsutskottet.

Vidare yttrades ej. Punkten återförvisades till utskottet för ny behandling.

Punkten 12.

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 13.

Lades till handlingarna.

§ 13.

Föredrogs statsutskottets utlåtande, nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46, i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde.

Punkten 1.

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 2.

Lades till handlingarna.

§ 14.

Föredrogs statsutskottets utlåtande, nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde.

Punkterna 1 och 2.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 3.

Lades till handlingarna.

§ 15.

Föredrogs statsutskottets utlåtande, nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under tolfte huvudtiteln gjorda framställningar om anslag för budgetåret 1946/47 till allmänna indragningsstaten.

Punkterna 1—3.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 4.

Lades till handlingarna.

§ 16.

Föredrogs vart efter annat:

bevillningsutskottets betänkande, nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående utvidgad rätt att vid 1946 års taxering åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfond för fartyg; samt

jordbruksutskottets utlåtande, nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 och 2 §§ lagen den 14 juni 1928 (nr 196) om galtbesiktningstvång.

Kammaren biföll vad utskotten i nämnda betänkande och utlåtande hemställt.

§ 17.

Herr *Pettersson* i Dahl avlämnade en av honom *m. fl.* undertecknad motion, nr 398, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 51, angående anslag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård.

Denna motion bordlades.

§ 18.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 11.53 fm.

In fidem
Gunnar Britth.